

ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

УДК 336.71+311:339

DOI: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.71-8>**Курило О.Б.**кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів*Національний університет "Львівська політехніка"*ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4265-9247>**Папірник С.Є.**

студентка

*Національний університет "Львівська політехніка"*ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5504-552X>**Kurylo Oksana**

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,

Associate Professor at the Department of Finance

*Lviv Polytechnic National University***Papirnyk Solomiia**

Student

*Lviv Polytechnic National University***ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРСПЕКТИВ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ВИМОГ БАЗЕЛЯ ІІІ
У ВІТЧИЗНЯНУ ПРАКТИКУ БАНКІВСЬКОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА НАГЛЯДУ**

Курило О.Б., Папірник С.Є. Дослідження перспектив запровадження вимог Базеля ІІІ у вітчизняну практику банківського регулювання та нагляду. Одним зі шляхів підвищення рівня фінансової стабільності банків і, як наслідок, зміцнення банківської системи України, є запровадження нових стандартів у національну практику державного регулювання та нагляду за діяльністю банків. Дана робота спрямована на оцінку перспектив запровадження вимог Базеля-ІІІ в Україні, зокрема з врахуванням національної специфіки ведення банківського бізнесу. Охарактеризовано ключові засади функціонування Базельського комітету з питань банківського нагляду та основні угоди, прийняті даною міжнародною організацією (Базель І, Базель ІІ, Базель ІІІ). Проаналізовано позитивні та негативні наслідки впливу запровадження вимог Базеля-ІІІ на стан банківської системи, які мають місце як на міжнародному рівні, так і в межах окремої економіки, в тому числі й української. Окреслено основні досягнення України на шляху виконання рекомендацій Базельського комітету, зокрема проаналізовано динаміку коефіцієнта чистого стабільного фінансування вітчизняних банків за період 01.04.2021 – 01.03.2023. Досліджено взаємозв'язок між формою власності банку та рентабельністю його капіталу, на основі чого зроблено висновок про вплив рівня запровадження вимог Базельського комітету на успішність функціонування банку. Проаналізовано динаміку капіталу банків в розрізі їх груп, зосереджено увагу на державній політиці щодо підтримки банків з державною часткою та її наслідках для вітчизняної банківської системи.

Ключові слова: європейська інтеграція, Базельський комітет з питань банківського нагляду, Базель-ІІІ, банківське регулювання, економічні нормативи, норматив короткострокової ліквідності LCR, норматив довгострокової ліквідності NSFR.

Kurylo Oksana, Papirnyk Solomiia. Study of the prospects of the implementation of Basel III requirements in the domestic practice of banking regulation and supervision. One of the ways to increase the level of financial stability of banks and, as a result, to strengthen the banking system of Ukraine, is to introduce new standards into the national practice of state regulation and supervision of bank activities. This work is aimed at evaluating the prospects for the introduction of Basel III requirements in Ukraine, in particular, taking into account the national specifics of conducting banking business. The key principles of the functioning of the Basel Committee on Banking Supervision are characterized. The main agreements adopted by the Basel Committee (Basel I, Basel II, Basel III) have been studied, in particular, the prerequisites for their introduction and the main changes in the practice of banking regulation due to their adoption have been outlined. The positive and negative consequences of the introduction of Basel III requirements on the state of the banking system, which take place both at the international

level and within the boundaries of a separate economy, including the Ukrainian one, are analyzed. It is noted that the Basel reforms implemented after the 2007–2009 crisis contributed to the effective strengthening of the banking sector, which in turn helped banks to continue lending to the real economy during the COVID-19 crisis. The main tasks of the implementation of the Basel standards of banking supervision in Ukraine and the key achievements along the way are outlined. It was found that the key innovations of recent years, which significantly contribute to the approximation of the domestic practice of banking regulation to European standards and the strengthening of the effectiveness of the banking system of Ukraine, are the introduction of liquidity standards LCR (short-term liquidity regulation) and NSFR (long-term liquidity regulation) in Ukraine. Given the importance of maintaining long-term liquidity by domestic banks in today's difficult operating conditions, the dynamics of the coefficient of net stable financing of domestic banks for the period 04/01/2021 – 03/01/2023 was analyzed. The relationship between the form of ownership of the bank and the profitability of its capital was studied, based on which a conclusion was made about the influence of the level of implementation of the requirements of the Basel Committee on the success of the bank's operation. The dynamics of the capital of banks in the section of their groups is analyzed, attention is focused on the state policy regarding the support of banks with a state share and its consequences for the domestic banking system.

Key words: european integration, Basel Committee on Banking Supervision, Basel-III, banking regulation, economic standards, LCR short-term liquidity regulation, NSFR long-term liquidity regulation.

Постановка проблеми. Важливою складовою євроінтеграційного курсу України, засвідченого в Угоді про асоціацію з ЄС, є гармонізація вітчизняної нормативної бази з рекомендаціями «Базель III» [1]. Імплементация у банківське законодавство стандартів, принципів і правових норм, на яких базується банківська діяльність у Європейському Союзі, є передумовою підвищення ефективності вітчизняної банківської системи. Окрім того, необхідність впровадження в Україні розробленої Базельським комітетом методики щодо посилення ліквідності та капіталу стала очевидною після банківської кризи 2014–2016 рр., яка підняла на поверхню основні болючі точки українських банків.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Обговорення та дискусії щодо впровадження рекомендацій Базель III в банківський сектор України є досить активними в науковому середовищі. Дослідженню даної тематики присвятили свої праці такі вітчизняні та зарубіжні науковці як Онікієнко С. В. [3], Бага О. М., Малахов В. А. [4], Мороз Н. В. [5], Апані М. М., Owusu F. A. [6], Бондаренко Л. П. [7], Хома І. Б., Садовник С.С. [8], Блашук-Дев'яткіна Н. З., Себестянович І. С. [9], Руда О. Л. [10] та інші. Однак надскладні умови функціонування, в яких опинився банківський сектор України внаслідок поширення пандемії та повномасштабного вторгнення, зумовлюють потребу подальшого вивчення перспектив запровадження вимог Базеля-III в Україні, що стане передумовою зміцнення вітчизняної банківської системи, а відтак і ключовим драйвером післявоєнного відновлення економіки.

Постановка завдання дослідження. Мета роботи полягає у дослідженні діяльності Базельського комітету та основних угод, прийнятих даною організацією, ідентифікації основних позитивних і негативних наслідків запровадження вимог Базеля-III для банківської системи, а також вивченні вітчизняного досвіду гармонізації нормативної бази з рекомендаціями Базельського комітету з банківського нагляду.

Виклад основного матеріалу досліджень. Банківська система, як важлива складова фінансової системи будь-якої країни, формується на основі задалегідь розробленої концепції. За умови відсутності ефективного механізму регулювання та нагляду банківський сектор

не лише є потенційним об'єктом кризи, а й сам може стати джерелом макроекономічних дисбалансів. Якщо ж говорити, про міжнародний рівень, то важливість і водночас складність банківського регулювання значно зростає. Норми банківського регулювання, прийняті на рівні окремої країни, не можуть забезпечити належного рівня ефективності, якщо вони не синхронізовані із законодавством інших країн. Своєрідною міжнародною платформою, яка відіграє ключову роль в процесі розробки найсучасніших інструментів банківського регулювання та нагляду є Базельський комітет з питань банківського нагляду. Дану організацію було засновано 1974 року в місті Базель (Швейцарія) з ініціативи багатьох європейських країн, Японії і США (так звана група країн «Великої десятки» – G-10) [2]. Якщо до 2009 року членство в даній організації було зосереджене серед представників центральних банків і наглядових органів країн G10, тому вже після світової фінансової кризи стала очевидною необхідність розширення членства та включення до комітету країн, що розвиваються. На сьогоднішній день рішення Базельського комітету імплементуються багатьма країнами світу, хоча вони не є обов'язковими до виконання, тобто відносяться до так званого м'якого права.

З метою впровадження єдиних стандартів у сфері банківського регулювання та нагляду Базельський комітет розробляє директиви та рекомендації для органів нагляду держав-членів. На сучасному етапі комітетом прийнято три основні угоди: Базель I, Базель II і Базель III. Перша з них була прийнята у 1988 році та посприяла створенню більш рівних умов для міжнародної конкуренції між банками [3]. Базель I приніс світовий стандарт банківського регулювання та нагляду, запровадивши концепцію зважених на ризик активів. Також відповідно до цього документу банки повинні сформувати основний та додатковий капітал, який сукупно повинен бути достатнім для покриття кредитного ризику. Водночас Базель I мав певні недоліки, які в міру розвитку банківського сектору та ускладнення банківських операцій ставали все більш очевидними. Оскільки характерною ознакою діяльності Базельського комітету є регулярний перегляд ключових принципів ефективного банківського нагляду в залежності від ситуації на світових фінансових ринках, у 2004 р.

комітетом прийнято нову угоду – Базель II, яка насамперед передбачала удосконалення системи управління банківськими ризиками, сприяння капіталізації банків, а відтак і посилення стабільності світової банківської системи. Згідно з прогнозами, процес впровадження вимог Базеля-II в більшості країн світу мав тривати до 2015 року. Однак банкрутство одного з провідних світових банків (Lehman Brothers Holding), яке стало поштовхом до глобальної фінансової кризи, внесло свої корективи у плани світової спільноти. Наявна ситуація вимагала реформування та перегляду основних принципів регулювання та управління банківськими системами. Таким чином, у відповідь на світову фінансову кризу у Європі, задля зміцнення фінансової системи, керівники центральних банків та наглядові органи країн в листопаді 2010 року в Сеулі на саміті G20 розробили нові правила Базельського комітету, що були зафіксовані в угоді Базель III. Помилковою є думка про те, що впровадження нової версії Базеля скасовує чинність попередньої редакції або значною мірою зменшує її важливість. Насправді ж кожен наступний документ є логічним продовженням та вдосконаленням попередніх угод, жодним чином не заперечує їх, а навпаки спрямований на усунення визнаних міжнародним співтовариством недоліків існуючих стандартів регулювання. Базель-III став важливим фактором післякризового відновлення світової економіки та світової банківської системи, а посилене регулювання, передбачене даним документом, є передумовою забезпечення банківської системи від повторного настання фінансово-економічних криз глобального масштабу. Перш за все в Базелі-III визначено необхідність дотримання нових вимог щодо ліквідності та капіталу. Він передбачає вдосконалення як на мікро-, так і на макропруденційному рівнях [4]. На думку фахівців, норми Базеля III одночасно є для банків як проблемою, так і можливістю. До прикладу, передбачені

вимогами Базеля III зміни можуть привести до того, що навіть достатньою мірою капіталізовані європейські та американські банки зазнають труднощів в процесі досягнення необхідного рівня капіталу, що своєю чергою спровокує скорочення доступного кредитування і зростання вартості кредитів. З огляду на певну суперечність напрямків впливу, необхідним є розгорнутий аналіз ключових потенційних наслідків запровадження вимог Базеля-III, які мають місце як на міжнародному рівні, так і в межах окремої економіки, в тому числі й української (див. табл. 1).

Як свідчать дані таблиці 1, основними перевагами імплементації вимог Базельського комітету є зміцнення стабільності фінансової системи, збільшення рівня капіталізації банківської системи та підвищення якості капіталу. Як свідчать результати досліджень зарубіжних науковців, Базельські реформи, проведені після кризи 2007–2009 рр., посприяли ефективному зміцненню банківського сектору, що своєю чергою дозволило банкам продовжувати кредитувати реальну економіку під час кризи COVID-19 [6]. Водночас потенційними негативними наслідками запровадження нових вимог є загроза скорочення рівня кредитування та підвищення вартості кредитів, зменшення кількості банків, підвищення рівня «тінізації» банківського сектору, злиття та поглинання в банківській системі тощо. Все це своєю чергою генерує серйозні ризики не лише для банківської системи, а й для фінансової безпеки як окремої країни, так і міжнародної економіки загалом.

Якщо говорити про Україну, то на відміну від країн Євросоюзу, запровадження вимог Базеля-III було розпочато Нацбанком лише в 2015 році [1]. Вимога привести регулювання вітчизняного банківського сектору у відповідність з європейськими вимогами, в першу чергу нових вимог щодо ліквідності та капіталу була одним із зобов'язань, узятих на себе Україною в рамках Угоди про асоціацію з ЄС. Проте впровадження

Таблиця 1

Вплив запровадження вимог Базеля-III на стан банківської системи

Позитивні наслідки	Негативні наслідки
Зміцнення стабільності фінансової системи країни та зменшення ризику системної банківської кризи	Загроза скорочення рівня доступності кредитів та збільшення вартості кредитування в цілому
Зростання якості управління ризиками в банківській діяльності	Ризик зниження попиту інвесторів на акції та облігації банківського сектору
Збільшення рівня капіталізації банківської системи та підвищення якості капіталу	Загроза нерівномірного впровадження вимог Базеля-III та виникнення на цій основі регуляторного арбітражу
Прискорення процесу інтеграції окремої банківської системи у глобальний банківський простір	Скорочення фінансового сектору через вихід з ринку банків, які не здатні виконати нові стандарти щодо капіталу
Скорочення недобросовісних банків	Зниження прибутковості банківського бізнесу
Підвищення міжнародного рейтингу вітчизняної банківської системи	Злиття та поглинання в банківській системі та спричинене цим зниження рівня конкуренції
Розширення можливостей банківського сектора	Зменшення обсягів фінансування реального сектора економіки
Підвищення рівня прозорості діяльності банківського сектору	Ризик підвищення рівня «тінізації» на ринку фінансових послуг
Зниження рівня ризиків вкладників та підвищення довіри до банківської системи з боку клієнтів	Ризик зростання частки іноземного капіталу, який є більш конкурентоспроможним у порівнянні з вітчизняним
Впровадження передових методів банківської діяльності	Ризик можливого зниження ліквідності банківських установ
Створення рівних умов для банків, що працюють на міжнародному рівні	Ризик повернення банків до простих схем бізнесу та універсальних операцій

Джерело: складено авторами за даними [1–5]

рекомендованих Базель-III методик щодо посилення банківської ліквідності та капіталу виявилось природнім еволюційним рішенням, необхідність якого стала чітко зрозумілою після останньої економічної кризи 2014–2015 рр. Дана криза підняла на поверхню основні болючі точки українських банків, зокрема хитку ліквідність та недостатню величину капіталу банків. З огляду на те, що базельські угоди носять рекомендаційний характер, НБУ при їх імплементації має змогу враховувати національну специфіку ведення банківського бізнесу. Вже сьогодні можна спостерігати позитивний вплив впровадження вимог Базеля-III на стан банківського сектора України. Зокрема, відзначається зменшення кількості збиткових банків та скорочення їх зовнішньої заборгованості. Разом з тим, впровадження даних вимог у національній системі банківського регулювання є досить складним та витратним процесом, який потребує часу та значної кількості підготовлених фахівців.

Основними завданнями запровадження Базельських стандартів банківського нагляду в Україні є підвищення стійкості фінансової системи до впливу зовнішніх шоків та запобігання поширенню системного ризику [1]. Ключовими нововведеннями останніх років, які значним чином сприяють наближенню вітчизняної практики банківського регулювання до європейських стандартів та посиленню ефективності функціонування банківської системи України, є запровадження в Україні нормативів ліквідності LCR (норматив короткострокової ліквідності) та NSFR (норматив довгострокової ліквідності) [1; 2]. Нормативи ліквідності, які діяли до цього, оцінювали стан банку на конкретний момент, тобто були статичними. Натомість LCR та NSFR є більш динамічними та краще відображають реальну ситуацію щодо стану ліквідності банку. Зокрема, стандарт LCR, запроваджений у 2019 році, спрямований на регулювання короткострокової ліквідності банків протягом 1 місяця. Натомість коефіцієнт NSFR (коефіцієнт чистого стабільного фінансування), впровадження якого відбулося з початку 2021 року, розрахований на більш тривалий період (до 1 року). Таким чином, комплексне застосування даних нормативів дає змогу регулювати ліквідність вітчизняних банків як у

коротко-, так і довгостроковому періоді. Зважаючи на важливість підтримання довгострокової ліквідності вітчизняними банками в сучасних складних умовах функціонування, проведемо детальніший аналіз дотримання банками нормативу NSFR, головна мета запровадження якого полягає у стимулюванні банків поклатися на більш стабільні та довгострокові джерела фінансування, зменшуючи тим самим залежність від короткострокового фінансування (див. рис. 1).

З рисунка 1 бачимо, що впродовж аналізованого періоду українські банки виконують норматив NSFR зі значним запасом. При нормативному значенні 80% до 01.10.2021 року та 90% з жовтня 2021 року фактичне значення коефіцієнта чистого стабільного фінансування вітчизняної банківської системи коливається від 182% в травні 2021 року до 252% в лютому 2023 року. Варто зазначити, що відповідно до затвердженого постановою Правління НБУ від 22.12.2020 № 166 графіка запровадження NSFR, нормативне значення показника для банків з 1 квітня 2022 року мало б становити 100%, що відповідає нормам ЄС та Базельським рекомендаціям [1]. Однак, у зв'язку з повномасштабним вторгненням підвищення нормативного значення показника було відтерміновано. З початку запровадження коефіцієнта довгострокової ліквідності лише 4 банки в той чи інший період часу не виконували даного нормативу. Це, зокрема, ПАТ «Промінвестбанк», АТ «КБ «Земельний Капітал», АТ «Мегабанк» та АТ «Банк Форвард». Найбільш показовим в даній ситуації є той факт, що станом на 07.03.2023 року щодо всіх перелічених банків прийнято рішення про відкликання ліцензії та їх ліквідацію [1]. Дана залежність вкотре засвідчує важливість виконання банком нормативів, запроваджених Базельським комітетом, для успішного та ефективного функціонування на ринку банківських продуктів та послуг.

Розглядаючи питання щодо доцільності та перспектив запровадження вимог Базеля-III в Україні, необхідним є вивчення зарубіжного досвіду. Як відомо, більшість розвинених країн уже успішно імплементувала вимоги Базельського комітету у вітчизняну практику банківського регулювання та нагляду або ж все ще впевнено досягає даної цілі. Побачити результати даного

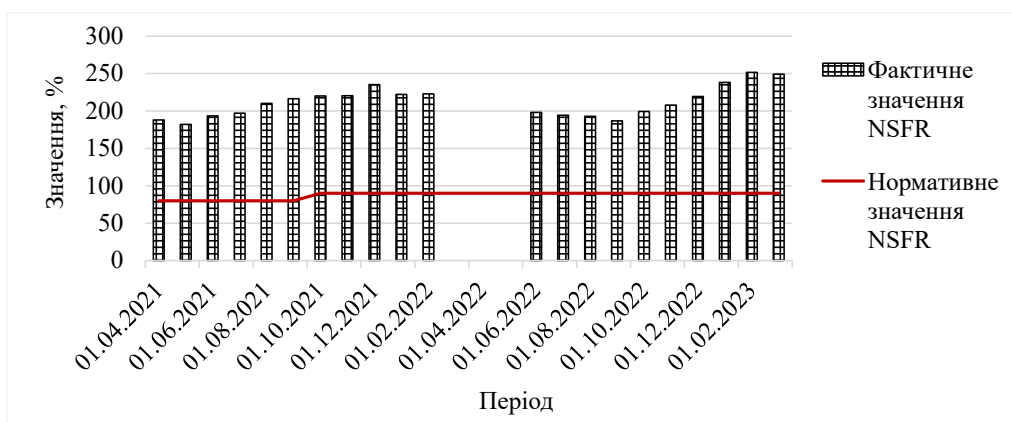

Рис. 1. Динаміка коефіцієнта NSFR вітчизняних банків за період 01.04.2021 – 01.03.2023*

* Дані за період 01.03.2022 – 01.05.2022 на офіційному сайті НБУ відсутні

Джерело: [1]

процесу на конкретному, близькому нам прикладі, ми можемо на основі аналізу діяльності банків іноземних банківських груп, які функціонують на українському ринку. Слід зазначити, що провідні банки з іноземним капіталом представлені в Україні такими розвинутими європейськими країнами як Франція, Британія, Німеччина, Туреччина тощо, тобто безпосередніми членами Базельського комітету з питань банківського нагляду [1; 2]. З метою проведення порівняльної оцінки ефективності діяльності банків було досліджено показник рентабельності капіталу трійки головних державних банків (АБ «Укргазбанк»; АТ «Ощадбанк» та АТ «Укресімбанк»), а також трьох провідних банків з числа іноземних банківських груп (АТ «СітіБанк», АТ «Ідея Банк» та АТ «Райффайзен Банк Аваль») і банків з приватним капіталом (АТ «ПУМБ», АТ «Універсал Банк» та АТ «А – Банк»). Результати наведено у вигляді рисунка (рис. 2).

Дані рис. 2 свідчать про те, що протягом досліджуваного періоду найвищі показники рентабельності капіталу притаманні саме банкам іноземних банківських груп. Натомість найменш ефективно використовують наявний капітал банки з державною часткою. Як бачимо, прослідковується чітка тенденція до зменшення рентабельності капіталу всіх груп банків у період криз, тобто у 2015 році внаслідок системної банківської кризи, у 2020 році через пандемію Covid-19 та в 2022 році в результаті повномасштабного вторгнення. Однак, найбільш затяжними є наслідки криз саме для банків з державною часткою, рівень запровадження положень Базеля-III в яких є порівняно низьким. На протипагу їм, банки іноземних банківських груп значно меншою мірою піддаються впливу кризових явищ та швидшими темпами відновлюють ефективну роботу, що певним чином пов'язана з високим ступенем імплементації вимог Базельського комітету в діяльність даних банків. Слід звернути увагу й на те, що банки іноземних банківських груп найбільш сумлінно виконують встановлені Національним банком України економічні нормативи [1].

Наведемо також динаміку основного та додаткового капіталу аналізованих банків за період 2019–2023 років (див. рис. 3).

З рис. 3 бачимо, що основний капітал банків, як правило, є більшим у порівнянні з додатковим, адже перший включає в себе величину статутного капіталу. Очевидно, що протягом аналізованого періоду найбільш капіталізованими є банки з державною часткою. Варто наголосити, що значні обсяги їх капіталу насамперед зумовлені політикою держави, яка полягає в постійній грошовій підтримці державних банків. Кілька хвиль докапіталізації Ощадбанку та Укресімбанку у 2015–2017 роках дали змогу компенсувати накопичені роками збитки та уникнути порушень вимог законодавства і НБУ до капіталу [11]. Інший яскравий приклад – націоналізація ПриватБанку в грудні 2016 року задля уникнення фінансової кризи в країні. Однак в результаті наведених дій держави довгострокові проблеми цих банків залишилися й досі невирішеними. Попри все державні банки залишаються найбільш чутливими до потенційних криз, аніж приватні банки та є одними з найнеефективніших фінансових установ на ринку. Окрім того, постійне витрачання коштів з державного бюджету на збільшення статутного капіталу державних банків створює моральний ризик для їхніх менеджерів, які втрачають стимули до підвищення прибутковості та нарощення конкуренції з приватними банками.

Висновки. Підсумовуючи, слід наголосити, що питання щодо запровадження вимог Базеля-III у вітчизняну практику регулювання банківської діяльності є надзвичайно актуальним в сучасних умовах розвитку вітчизняної економіки та має широкі перспективи. Процес трансформації регуляторних вимог вітчизняного банківського сектора все ще триває. На черзі – формування буфера запасу (консервації) капіталу, тобто накопичення банками капіталу понад норматив достатності основного капіталу в період економічного зростання задля компенсації потенційних втрат, які виникають в умовах загального економічного спаду. До того ж світові фінансові установи активно обговорюють схвалені в грудні 2017 року Базель-IV та готуються до його впровадження [1; 2]. Він, зокрема, передбачає оновлення та уніфікацію методів обчислення нормативів капіталу, що своєю чергою уможливить процес порівняння показників діяльності банків по всьому світу. Імплементація даних стандартів сприятиме новій фазі розвитку банківської системи Укра-

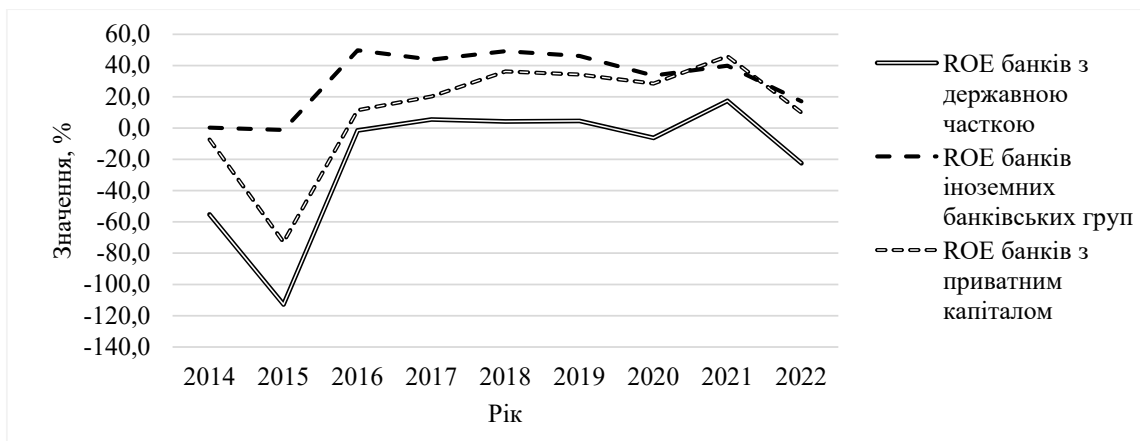

Рис. 2. Динаміка рентабельності капіталу банків у 2014–2022 рр.

Джерело: [1]

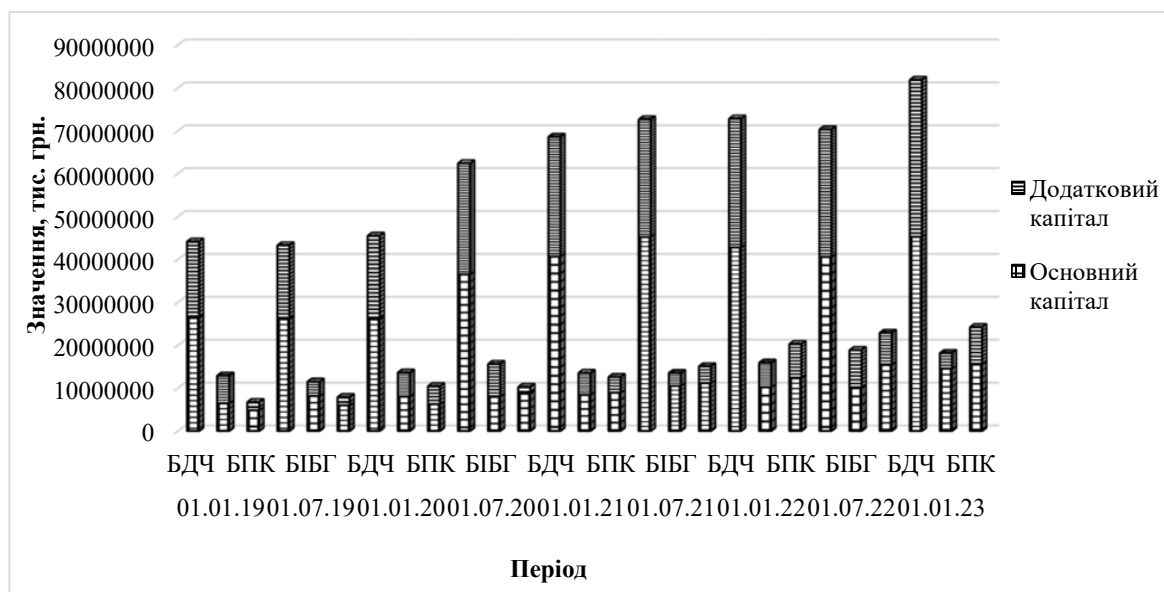

Рис. 3. Динаміка капіталу банків у 2019–2023 рр. *

*Примітка: БДЧ – банки з державною часткою, БІБГ – банки іноземних банківських груп, БПК – банки з приватним капіталом

Джерело: [1]

їни та її інтеграції у глобальний банківський простір. Це своєю чергою стане передумовою зміцнення вітчизняної фінансової системи, а відтак і ключовим драйвером післявоєнного відновлення економіки.

Подальше дослідження зазначеного питання є актуальним, особливо в сучасних реаліях воєнного стану.

Одним з важливих напрямків досліджень має бути поглиблене вивчення перспективних методів імплементації у вітчизняне законодавство досвіду зарубіжних країн щодо дотримання Базельських стандартів, що є вагомим передумовою стабілізації економіки держави загалом.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Банку міжнародних розрахунків. URL: <https://bank.gov.ua/>
3. Онікієнко С. В. Базельські угоди: протиріччя регулювання. *Економіка та держава*. 2013. № 9. С. 29–31. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/9_2013/9.pdf.
4. Бага О. М., Малахов В. А. Перспективи запровадження міжнародних стандартів "Базель-III" для вітчизняних банків на основі міжнародного досвіду. *Траєкторія науки*. 2016. № 4. С. 2.37–2.45. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ttna_2016_2_4_8.
5. Мороз Н. В., Папірник С. Є. Перспективи запровадження вимог Базеля-III в Україні. Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін: *Збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції*. м. Полтава, 27 жовтня 2022 р. Полтава. 2022. С. 982–985.
6. Anani, M. M., Owusu, F. A. Regulatory capital and bank risk-resilience amid the Covid-19 pandemic: How are the Basel reforms faring? *Finance Research Letters*. 2023. Volume 52. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.frl.2022.103591>.
7. Бондаренко Л. П. Коефіцієнт чистого стабільного фінансування NSFR та можливі наслідки його впровадження для українського банківського сектору. *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск 37. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-25>.
8. Хома І. Б., Садовник С. С. Вирішення проблеми залучення довгострокових вкладів фізичних осіб у зв'язку з введенням нового нормативу банківської ліквідності NSFR. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. № 2. С. 13–16. DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.25-58>.
9. Блащук-Дев'яткіна Н. З., Себестянович І. С. Базельський комітет та його роль в регулюванні банківської діяльності. *Молодий вчений*. 2020. № 4 (80). С. 286–289. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-4-80-59>.
10. Руда О. Л. Банківський нагляд та його вплив на банківську систему України. *Агросвіт*. 2022. № 5–6. С. 15–23. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2022.5-6.15>.
11. Дубогриз Є. Державні банки: валіза без ручки. *CASE Україна. Центр соціально-економічних досліджень*. 2021. 40 с. URL: https://cost.ua/content/uploads/sites/2/2021/12/CASE_zvit_derzh_banky_5.pdf.

References:

1. The official site of the National Bank of Ukraine (2023). Available at: <https://bank.gov.ua>.
2. The official site of the Bank for International Settlements (2023). Available at: <https://www.bis.org/bcbs/about/overview.htm?m=2573>.

3. Onikijenko, S. V. (2013), "Basel Accords: Contradictions of Regulation", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 9. pp. 29–31, Available at: http://www.economy.in.ua/pdf/9_2013/9.pdf.

4. Bagha, O. M. and Malakhov, V. A. (2016), "Prospects for the introduction of international standards "Basel-III" for domestic banks based on international experience", *Trajektorija nauky*, vol. 4. pp. 2.37–2.45, Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/trna_2016_2_4_8.

5. Moroz, N. V. and Papirnyk, S. Je. (2022), "Prospects for the introduction of Basel III requirements in Ukraine", *Bukhghalterskyj oblik, kontrolj ta analiz v umovakh instytucijnykh zmin* [Accounting, control and analysis in conditions of institutional changes], Vseukrajinsjka naukovo-praktychna konferencija [All-Ukrainian scientific and practical conference], Poltava, Ukraine, October 27, pp. 982–985.

6. Anani, M. M. and Owusu, F. A. (2023), "Regulatory capital and bank risk-resilience amid the Covid-19 pandemic: How are the Basel reforms faring?" *Finance Research Letters*, vol. 52. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.frl.2022.103591>.

7. Bondarenko, L. P. (2022), "Net stable financing ratio of NSFR and possible consequences of its implementation for the Ukrainian banking sector", *Ekonomika ta suspiljstvo*, vol. 37. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-25>.

8. Khoma, I. B. and Sadovnyk, S. S. (2020) "Solving the problem of attracting long-term deposits of individuals in connection with the introduction of a new standard of bank liquidity NSFR", *Shidna Evropa: economica, biznes i upravlinia*, vol. 2, pp. 13–16. DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.25-58>.

9. Blashuk-Dev'jatkina, N. Z. and Sebestjanovych, I. S. (2020), "The Basel Committee and its role in banking regulation", *Molodyj vchenyj*, vol. 4 (80), pp. 286 – 289. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-4-80-59>.

10. Ruda, O. L. (2022), "Banking supervision and its influence on the banking system of Ukraine", *Aghrosvit*, vol. 5–6, pp. 15–23. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2022.5-6.15>.

11. Dubohryz, Ye. (2021), "State banks: a suitcase without a handle", CASE Ukraina. Tsentr sotsial'no-ekonom-ichnykh doslidzen', Available at: https://cost.ua/content/uploads/sites/2/2021/12/CASE_zvit_derzh_banky_5.pdf.